

УДК 631.53.01:633.85

ОСОБЛИВОСТІ НАСІННИЦТВА СОНЯШНИКА В РІЗНИХ ҐРУНТОВО-КЛІМАТИЧНИХ УМОВАХ

Христич С. М., Спряжка Р. О., Жемойда В. Л.

Національний університет Біоресурсів і природокористування України

Соняшник є привабливою культурою для виробників сільськогосподарської продукції на теренах всієї України, внаслідок відносно низьких виробничих затрат, стабільності попиту на насіння та його високою вартістю на ринку. В Україні з історичної точки зору та внаслідок специфічних регіональних особливостей – відповідністю ґрунтово-кліматичних саме для вирощування соняшнику, основною олійною культурою є соняшник. У 1990

році середня урожайність соняшнику в Україні становила близько 1,6 т/га, а 2023 року – 2,32 т/га або збільшилася на 45 %. Таке підвищення урожайності зумовлене великою кількістю факторів, зокрема і за рахунок використання високоякісного насіннєвого матеріалу гібридів інтенсивного типу [1, 2, 3].

Метою роботи було вивчення елементів технології вирощування соняшнику на ділянках гібридизації, які мають істотний вплив на насіннєву продуктивність соняшнику.

Полеві дослідження проводили в 2024 році в ФОП Христич С. М. у двох локаціях: с. Карашина, Золотоніський район, Черкаська область та с. Приморське, Ізмаїльський район, Одеська область, за двома схемами-співвідношеннями батьківських компонентів трилінійного гібриду соняшнику власної селекції, а саме за схемою 10:2 та 6:2.

Визначено, що у першій локації зі схеми 10:2 діаметр кошика в середньому становив 11,2 см, кількість насіння в одному кошику – 926,5 шт., маса насіння з 1 кошика була – 39,1 г, дані показники є дещо вищими, ніж у 2 локації, де вони становили 10,4 см, 819,2 шт. та 34,9 г відповідно. За використання схеми 6:2 у першій локації спостерігали середній діаметр кошику на рівні – 11,4 см, кількість насінин в кошику – 954,4 шт., масу насіння з 1 кошика – 39,8 г та масу 1000 насінин – 41,7 г. За всіма показниками елементів структури врожаю, окрім маси 1000 насінин, у першій локації зафіксовано вищі значення, ніж у другій локації за аналогічною схемою вирощування. Практично всі значення досліджуваних ознак знаходились в межах похибки, окрім кількості насінин в кошику та маси насіння з 1 кошика, які у першій локації за схеми 6:2 достовірно перевищили умовний стандарт.

За результатами найвищу урожайність насіннєвого матеріалу на рівні 1,82 т/га отримано у першій локації за схеми-співвідношення батьківських компонентів 10:2, середня урожайність становила 1,65 т/га, що є достатньо високою урожайністю насіннєвого матеріалу на ділянках гібридизації. Розрахунки свідчать, що найвищий вихід кондиційного насіння становить 1,33 т/га у першій локації при вирощуванні за схеми 10:2.

Список використаних джерел

1. Зайцев О.М. Запровадження нових гібридів соняшнику шлях до підвищення рентабельності сільськогосподарського виробництва. *Пропозиція*. 2002. 8-9. С.22-26.
2. Кириченко В.В., Сивенко В.І., Макляк К.М. та ін. Вирощування насіння гібридів соняшнику (Методичні рекомендації). Харків, 2014. 28 с.
3. Махненко М.М. Насіння соняшнику: європейській державі європейську якість. *Пропозиція*. 2004. 12. С.11-16.

Національний університет біоресурсів і природокористування України
 Національна академія аграрних наук України
 Інститут сільського господарства Полісся НААН України
 Інститут продовольчих ресурсів НААН України
 Інститут садівництва НААН України
 Актюбінський регіональний державний університет ім. К.Жубанова
 RAGT Semences
 Lulea University of Technology
 Університет прикладних наук Вайєнштефан-Тріздорф
 International Academy of Applied Sciences in Lomza

**Матеріали МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
 КОНФЕРЕНЦІЇ
 «ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОБНИЦТВА, ЛОГІСТИКИ ТА
 ПЕРЕРОБКИ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА»**

*присвяченої 110-річчю від дня народження видатного вченого,
 основоположника кафедри технології зберігання, переробки та
 стандартизації продукції рослинництва,
 завідувача кафедри з 1968 по 1987 рр.,
 доктора сільськогосподарських наук, професора
ЛЕСИКА БОРИСА ВАСИЛЬОВИЧА
 2-3 червня 2025 року*

Київ - 2025

Матеріали доповідей міжнародної науково-практичної конференції «Інноваційні технології виробництва, логістики та переробки продукції рослинництва» присвяченої 110-річчю від дня народження видатного вченого, основоположника кафедри технології зберігання, переробки та стандартизації продукції рослинництва, завідувача кафедри з 1968 по 1987 рр., доктора сільськогосподарських наук, професора Лесика Бориса Васильовича, 2-3 червня 2025р./ Редкол.: Подпрятів Г.І. (відп. ред.) та ін. Київ, 2025. 260 с.

Матеріали доповідей подані в авторській редакції учасників конференції

Відповідальний редактор: Г.І. Подпрятів

Технічне редагування, комп'ютерна верстка: В.І.Войцехівський

Адреса установи:

Національний університет біоресурсів і природокористування України
(НУБіП України)

вул. Героїв оборони, 15, м. Київ

03041, Україна

<https://nubip.edu.ua>

Агробіологічний факультет: <https://nubip.edu.ua/structure/abf>

Кафедра технології зберігання, переробки та стандартизації продукції
рослинництва ім. проф. Б.В. Лесика:

<https://nubip.edu.ua/node/1106>

<https://nubip.edu.ua/node/25814>